

แนวคิดเรื่องมิตส์ยูนิ : ศึกษาจากคัมภีร์โบราณทางพุทธศาสนา ในฐานะเป็นจุดเริ่มต้น

นาย รุจภัทร รุชสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0341-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE IDEAS OF MIGASANNI : A STUDY ON ANCIENT SCRIPTURES IN BUDDHISM

Mr. Rutjapat Thorsuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

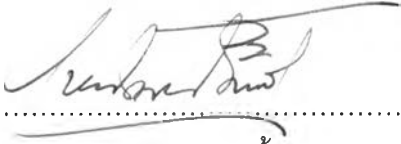
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

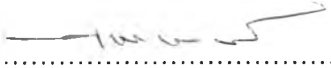
ISBN 974-17-0341-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวคิดเรื่องมีคส์ญญู: ศึกษาจากคัมภีร์โบราณทางพุทธศาสนาในฐานะ
เป็นจุดเริ่มต้น
โดย นายรุจภัทร สุธสุวรรณ
สาขาวิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. วีระ สมบูรณ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

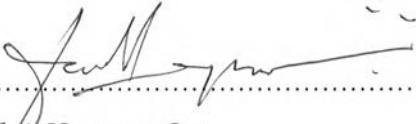

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. วีระ สมบูรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชัยสิริ สมุทวณิช)

รูกภัทร สุทธสุวรรณ : แนวคิดเรื่องมิกัสัญญี : ศึกษาจากคัมภีร์โบราณทางพุทธศาสนา ในฐานะเป็นจุดเริ่มต้น (THE IDEAS OF MIGASANNI : A STUDY ON ANCIENT SCRIPTURES IN BUDDHISM) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. ไชยันต์ ไชยพร, อ. ที่ปรึกษาร่วม : ดร. วีระ สมบูรณ์ , 274 หน้า. ISBN 974-17-0341-7.

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพัฒนาการ ความเปลี่ยนแปลงของความหมายของมิกัสัญญี และแก่นที่มีร่วมกันของมิกัสัญญีจากจักกวัตติสูตรในพระไตรปิฎก คัมภีร์โลกบัญญัติ คัมภีร์พระอนาคตวงศ์ และคัมภีร์สังคีตยวงศ์ในฐานะเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาแนวคิดเรื่องมิกัสัญญี อันจะนำมาซึ่งคำอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการเมืองของแนวคิดเรื่องมิกัสัญญี และนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของการเมืองในบริบทที่มีการใช้แนวคิดเรื่องมิกัสัญญี แต่มิได้มีความมุ่งหมายที่จะตอบคำถามว่า แนวคิดเรื่องมิกัสัญญีนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด เชื่อมคลายลงเมื่อใด และอย่างไร

ในการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมิกัสัญญีจากประชากรในการศึกษา นั่นคือ จักกวัตติสูตรในพระไตรปิฎก คัมภีร์โลกบัญญัติ คัมภีร์พระอนาคตวงศ์ และคัมภีร์สังคีตยวงศ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาผ่านกระบวนการวิจัยเอกสาร(documentary research) โดยเน้นไปที่การตีความข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ที่คับบทย่างละเอียด(close textual analysis) แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งที่ได้จากการตีความตัวบทที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ผลจากการศึกษา ปรากฏว่า แนวคิดเรื่องมิกัสัญญีในตัวบทของคัมภีร์ทั้งสี่ มีพัฒนาการในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะประเด็นปลีกย่อยเท่านั้น แต่ยังคงไว้ซึ่งแก่นของความหมายที่มีอยู่ร่วมกันอันเป็นสาระสำคัญของแนวคิดอย่างแน่นหนา นั่นคือ มิกัสัญญี เป็นแนวคิดว่าด้วยความเสื่อมถอยของมนุษย์ และสังคมอันมีสาเหตุมาจากการประพฤติดีตกต่ำของคลองธรรมของตัวมนุษย์เอง โดยมิได้ลักษณะของการแสดงออกด้วยการฆ่าหมู่ซึ่งกันและกัน โดยไม่เห็นแก่ความเป็นมนุษย์ภายใต้สภาวะอนาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบจนมีผู้คนล้มตายเป็นเบือ

สำหรับความหมายของการเมืองในบริบทที่มีการใช้แนวคิดเรื่องมิกัสัญญีนั้น พบว่ามีความหมายสอดคล้องตรงกับคำนิยาม "การเมือง" ของ Leo Strauss และ David Easton โดยความหมายแรกมีขอบข่ายการอธิบายการเมืองในบริบทที่มีการใช้แนวคิดเรื่องมิกัสัญญีกว้างขวางและครอบคลุมเหนือขอบข่ายการอธิบายของความหมายที่สอง

ส่วนคำอธิบายเกี่ยวกับการนำไปใช้ประโยชน์ทางการเมืองของแนวคิดเรื่องมิกัสัญญีนั้น สามารถสรุปอย่างสั้นๆ แต่มีความหมายได้ว่า แนวคิดเรื่องมิกัสัญญีเป็นประโยชน์กับทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายต่อต้าน ดังจะเห็นได้จากการที่ทั้งสองฝ่ายได้มีการนำเอาแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ฝ่ายตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ทางการเมือง ในเวทีปะทะต่อรองทางอำนาจ

ภาควิชา.....การปกครอง..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การปกครอง..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา...2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4181172824 :MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: MIGASANNI / ANCIENT SCRIPTURES IN BUDDHISM

RUTJAPAT THORSUWAN : THE IDEAS OF MIGASANNI : A STUDY ON ANCIENT SCRIPTURES IN BUDDHISM.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. CHAIYAN CHAIYAPORN, Ph.D. THESIS

COADVISION : VEERA SOMBOON, Ph.D. 274 pp. ISBN 974-17-0341-7.

The thesis aims to study the development of the meaning of MIGASANNI from ancient scriptures in Buddhism as an elementary study to investigate the political utilization and the meaning of politics derived from the above-mentioned texts. However the thesis doesn't mean to answer the question concerning when and how the term originates.

Regarding research methodology, the author takes documentary research and close textual analysis.

The findings of thesis are as follows:

1. All studied texts differs in some points but they have common essence of "MIGASANNI"; the declining of human beings and society due to the wrong doings. The state of "MIGASANNI" is characterized by the brutal massacre under the state of absolute anarchy.
2. The thesis finds that the meaning of the term is in accordance with the definition of "politics" given by Leo Strauss and David Easton. The Strauss's definition also overarches Easton's.
3. For political utilization of the term, both political regime and its opposition apply the meaning of the term for their own benefits in the realm of power seeking.

Department.....Government.....

Field of study.....Government.....

Academic year 2001.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ก็ด้วยความช่วยเหลือ และแรงผลักดันจาก รศ.ดร. ไชยันต์ ไชยพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยชี้แนะแนวทาง และให้กำลังใจ ด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ยังได้รับความเมตตากรุณาเอาใจใส่จากจาก รศ.ดร. วิทยา สุจริตอนารักษ์ ประธานกรรมการ , ดร. วีระ สมบูรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์ ชัยศิริ สมุทวณิช กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการแก้ไข งานชิ้นนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาจารย์คณะ รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ด้วยความรักใคร่เมตตา โดยเฉพาะ ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ , ดร. ไพฑูรย์ ดัสเช่ , ดร. เกษียร เตชะพีระ , ผศ. สุชาย ตรีรัตน์ , ศ.ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี , ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว , อาจารย์พิชญ์ พงศ์สวัสดิ์ , ดร. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และอาจารย์ธเนศ วงศ์ยานนาวา

เหนือสิ่งอื่นใดคือ พระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ที่มอบชีวิตจิตใจ ให้ด้วยความรักทะนุถนอมตลอดมา ขอขอบพระคุณคุณปู่ คุณย่า ป้ารอง ลุงน้อง ป้าจิว ป้าจืด ที่ได้กรุณาอบความรักความอบอุ่น ตลอดจนดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจด้วยความห่วงใย ในห้วงยามแห่งความทุกข์ใจและอาลัยรักคุณแม่เป็นที่สุด ขอขอบคุณเป็น บอม วิน น้องชายที่ น่ารัก ขอขอบคุณแอน ไซติสา ผู้เป็นกัลยาณมิตรและครอบครัว รวมทั้งเพื่อนๆทุกคน ขอขอบคุณพี่อรพินทร์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในหลายๆด้าน

ขอขอบคุณกรมการปกครอง ที่กรุณาให้โอกาสในการศึกษาต่อ รวมทั้งผู้ร่วมงานใน กรมการปกครองทุกท่าน

ท้ายที่สุดหากวิทยานิพนธ์นี้เป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายอยู่บ้าง ก็ขออุทิศความดี ความชอบทั้งปวงให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ผู้ให้กำเนิดและเป็นที่รักยิ่ง ขอให้ดวงวิญญาณของคุณแม่ที่รักของลูกจงไปสู่สุคติสัมปรายภพ...รักคุณพ่อ คุณแม่ที่สุด...ลูก

รุจภัทร สุอสุวรรณ

มีนาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	25
1.3 ขอบเขต วิธีการศึกษา และประชากรศึกษา.....	25
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
1.5 การนิยามศัพท์.....	26
2 ระเบียบวิธีการตีความ.....	27
2.1 ความนำ.....	27
2.2 ระเบียบวิธีการตีความ.....	28
3 แนวคิดเรื่องมิดัลญูญีตามที่ปรากฏในจกกวัดติสุตรในพระไตรปิฎก คัมภีร์โลกบัญญัติ	
คัมภีร์พระอนาคตวงศ์ และคัมภีร์สังคีตियวงศ์.....	40
3.1 แนวคิดเรื่องมิดัลญูญีในพระไตรปิฎก.....	40
3.2 แนวคิดเรื่องมิดัลญูญีในคัมภีร์โลกบัญญัติ.....	50
3.3 แนวคิดเรื่องมิดัลญูญีในคัมภีร์พระอนาคตวงศ์.....	65
3.4 แนวคิดเรื่องมิดัลญูญีในคัมภีร์สังคีตियวงศ์.....	69
4 การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องมิดัลญูญีจากจกกวัดติสุตรในพระไตรปิฎก	
คัมภีร์โลกบัญญัติ คัมภีร์พระอนาคตวงศ์ และคัมภีร์สังคีตियวงศ์.....	80
4.1 การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องมิดัลญูญีจากพระไตรปิฎก คัมภีร์	
โลกบัญญัติ คัมภีร์พระอนาคตวงศ์ และคัมภีร์สังคีตियวงศ์.....	81
4.1.1 อัครคณฺยสุตร และจกกวัดติสุตรในพระไตรปิฎก.....	81
● สภาวะธรรมชาติ และธรรมชาติมนุษย์.....	82
● รัฐ สังคม การปกครอง และผู้ปกครอง.....	95
-กำเนิดของสังคม รัฐ การปกครอง และผู้ปกครอง.....	96
-รัฐ สังคม การปกครอง และผู้ปกครองที่ดี.....	98
● กระบวนการอันไปสู่มิดัลญูญี.....	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
● สภาวะมิลล์สัญญา และการคลี่คลายตัว.....	110
4.1.2 สัมพันธภาพที่ 15 และจุลลสัมพันธภาพที่ 11 ในโลกบัญญัติ.....	114
4.1.3 กัณฑ์ที่ 1 ในพระอนาคตวงศ์.....	115
4.1.4 ทศราชวงศ์กรุงศรีอยุธยา ในสังคีตยวงศ์.....	116
4.2 ความหมายของ "การเมือง" ในบริบทที่มีการใช้แนวคิดเรื่องมิลล์สัญญา.....	118
4.3 คำอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการเมืองของแนวคิดเรื่องมิลล์สัญญา.....	126
4.3.1 ยุทธศาสตร์ของฝ่ายรัฐบาล.....	130
4.3.2 ยุทธศาสตร์ของฝ่ายต่อต้านรัฐบาล.....	132
4.3.3 เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา.....	134
4.3.4 ขบถผู้มีบุญภาคอีสาน.....	138
4.3.5 พระบรมราชวินิจฉัยของ ร.7 ได้ตอบหลัก 6 ประการ ของ อ.ปรีดี พนมยงค์.....	142
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	148
รายการอ้างอิง.....	155
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก.....	161
ภาคผนวก ข.....	200
ภาคผนวก ค.....	230
ภาคผนวก ง.....	248
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	274